جلسه ۱۸۶ ﴿شنبه﴾ ۹۷/ ۱۱ /۰۶

بسم الله الرحمن الرحیم

موضوع: ارث متولد از زنا.

بحثمان در این بود که یکی از موانع ارث، التولد من الزنا می باشد و گفتیم که شارع مقدس این را نسب نمی داند لذا تفاوت و اختلاف شدیدی بین شرع و لغت در اینجا وجود دارد زیرا لغتاً و عرفاً اگر کسی از نطفه شخصی متولد شود او را فرزند آن می دانند ولی شارع مقدس در اینجا نفی نسب می کند.

امام رضوان الله در تحریر الوسیلة درباره متولد از زنا فروعاتی را مطرح کرده که مقداری از آنها را می خوانیم : « **الرابع : التولّد من الزنا.**

(مسألة ۱) : إن كان الزنا من الأبوين، لا يكون التوارث بين الطفل وبينهما، ولا بينه وبين المنتسبين إليهما، و إن كان من أحدهما دون الآخر –كما كان الفعل من أحدهما شبهة– لا يكون التوارث بين الطفل و الزاني، ولا بينه وبين المنتسبين إليه.

(مسألة۲) :لامانع من التوارث بين المتولّد من الزنا و أقربائه من غير الزنا، كولده وزوجته ونحوهما، وكذا بينه وبين أحد الأبوين الذي لا يكون زانياً، وبينه وبين المنتسبين إليه.

(مسألة۳): المتولّد من الشبهة كالمتولّد من الحلال، يكون التوارث بينه وبين أقاربه؛ أباً كان أو امّاً أو غيرهما من الطبقات و الدرجات.

(مسألة٤): لا يمنع من التوارث التولّد من الوطء الحرام غير الزنا، كالوطء حال الحيض وفي شهر رمضان ونحوهما.»[1].

محقق در شرایع بعد از ذکر میراث ولد لعان در مورد میراث ولد زنا اینطور می فرماید : « **و أما ولد الزنا ؛ فلا نسب له و لا يرثه الزاني و لا التي ولدته و لا أحد من أنسابهما و لا يرثهم هو.**

و ميراثه لولده و مع عدمهم للإمام.»[2].

در اینجا بین ما وعامه اختلاف نظر وجود دارد لذا شیخ طوسی در خلاف اینطور فرموده : «**مسألة ۱۱٤ : في ميراث ولد الزنا.**

الظاهر من مذهب أصحابنا أن ولد الزنا لا يرث أُمه، و لا ترثه أُمه، و لا أحد من جهتهما.

و قد ذهب قوم من أصحابنا إلى أن ميراثه مثل ميراث ولد الملاعنة، و سواء ان ولدا واحدا أو ولدين، فإن أحدهما لا يرث الآخر إلا على القول الثاني.

و قال الشافعي: إن كان واحدا فحكمه حكم ولد الملاعنة، فأما إذا كانا ولدي زنا توأمين فان مات أحدهما فإنه يرثه الآخر بالأُمومة و لا يرثه بالأبوة.

و هكذا قال جميع الفقهاء.

دليلنا: الأخبار المروية عنهم عليهم السلام ؛ و لان الميراث تابع للنسب الشرعي، و ليس هاهنا نسب شرعي بين ولد الزنا و بين الأُم.»[3].

عامه کتابی دارند بنام "المغنی و شرح الکبیر" که بسیار مبسوط است و تقریبا مانند جواهر ما در بین آنها می باشد، در این کتاب گفته شده: "**والحكم فی**

[1] تحریرالوسیلة، امام خمینی(ره)، ج۲، ص۳۹۷، ط نشر آثار.

[2] شرایع الاسلام، محقق حلی، ج٤، ص۳۸، ط اسماعیلیان.

[3] الخلاف، شسخ طوسی، ج٤، ص۱۰٤، مسئله ۱۱٤.

میراث ولد الزنا فی جمیع ما ذکرناه کالحکم ولد الملاعنة علی ما ذکرناه " بنابراین عامه قائلند که ولد زنا در ارث مانند ولد لعان می باشد ولی ما اینطور قائل نیستیم زیرا ولد لعان از طرف مادر توارث دارد.

خب و اما حالا باید به سراغ روایات اهل بیت علیهم السلام برویم تا مطلب روشن شود، صاحب وسائل اخبار مربوط به این بحث را در باب ۸ از ابواب فرائض و مواریث ذکر کرده و عنوان باب این است:«**باب ۸ : ان ولد الزنا لا یرثه الزانی ولا الزانیة ولا من تقرب بهما ولا یرثهم بل میراثه لولده أو نحوهم ومع عدمهم للامام، وأن من ادعی ابن جاریته ولم یعلم کذبه قبل قوله ولزمه**».

خبر اول از این باب ۸ را قبلا خواندیم و گفتیم که سندش هم خیلی خوب است و حضرت صادق علیه السلام در این خبر فرموده بودند: "**الولد للفراش وللعاهر الحجر، ولا یورث ولد الزنا إلا رجل یدعي ابن ولیدته**".

خبر دوم از این باب ۸ این خبر است: ﴿**وعنه عن محمد بن الحسن الأشعري قال: کتب بعض أصحابنا إلی أبي جعفر الثاني**(امام جواد)**علیه السلام معي یسأله عن رجل فجر بامرأة ثم إنه تزوجها بعد الحمل فجائت بولد هو أشبه خلق الله به، فکتب بخطه وخاتمه: الولد لغیة**(أی مخلوق من الزنا) **لا یورث**﴾[۴].

عنه به آخرین راوی در خبر قبلی یعنی حلبی بر می گردد اما بعدش عن محمد بن الحسن الأشعری که مجهول الحال است ولی چون خبر مورد عمل فقهاء و اصحاب می باشد ضعف سندش جبران می شود.

خبر ٦ و ۹ از این باب ۸ مطابق قول عامه می باشند لذا **حمل بر تقیه** می شوند، خبر ٦ این خبر است:﴿**وباسناده**(کلینی) **عن علي بن إبراهیم، عن محمد بن عیسی، عن یونس، قال: میراث ولد الزنا لقرابته من قبل أمه علی میراث ابن الملاعنة.**

قال الشیخ: هذه الروایة موقوفة لم یسندها یونس إلی أحد من الأئمة علیهم السلام، ویجوز أن یکون اختاره لنفسه لا من جهة الروایة بل لضرب من الاعتبار فلا یعترض به الاخبار.﴾[۵].

خبر ۹ از باب ۸ این خبر است: ﴿**وباسناده عن محمد بن الحسن الصفار، عن الحسن بن موسی الخشاب عن غیاث بن کلوب، عن إسحاق بن عمار، عن جعفر، عن أبیه علیهما السلام أن علیا علیه السلام کان یقول: ولد الزنا وابن الملاعنة ترثه أمه وأخواله وإخوته لامه أو عصبتها.**

أقول: ذکر الشیخ أنه خبر شاذ لا یترک لأجله الأحادیث انتهی. ویمکن حمله علی ما لو کان الوطي بالنسبة إلی المرأة وطئ الشبهة وبالنسبة إلی الرجل زنا.﴾[٦].

بقیه بحث بماند برای فردا إن شاء الله تعالی... .

والحمد لله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین

[۴] وسائل الشیعة، شیخ حر عاملی، ج۱۷، ص٥٦٧، ابواب فرائض و مواریث، باب ۸، حدیث ۲، ط الإسلامیة.

[۵] وسائل الشیعة، شیخ حر عاملی، ج۱۷، ص٥٦٨، ابواب فرائض و مواریث، باب ۸، حدیث ٦، ط الإسلامیة.

[٦] وسائل الشیعة، شیخ حر عاملی، ج۱۷، ص٥٦۹، ابواب فرائض و مواریث، باب ۸، حدیث ۹، ط الإسلامیة.